

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної
діяльності

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Історія одягу і моди

підготовки магістра

спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство

освітньо-професійної програми Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний
туризм

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Історія одягу і моди» підготовки магістрів галузі знань 02 «Культура і мистецтво»; спеціальності 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство», за освітньо-професійною програмою «Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм».

Розробник : Дмитренко Алла Адамівна, доцентка кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, кандидатка історичних наук, доцентка

Силабус навчальної дисципліни затверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

протокол № 3 від 30 вересня 2021 р.

Завідувач

кафедри:

(Гаврилюк С.В.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійна / освітньо-наукова / освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань 02 – Культура і мистецтво	Вибіркова дисципліна № 4
	Напрямок підготовки 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	
Кількість годин / кредитів 150 / 5	Освітньо-професійна програма Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм	Рік навчання другий
		Семестр третій
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) : 24 год.
ІНДЗ : немає	Освітній рівень Магістр	Самостійна робота 96 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю залік
Мова навчання українська		Історія одягу і моди

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійна / освітньо-наукова / освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика дисципліни
Денна форма навчання	Шифр і назва галузі знань 02 – Культура і мистецтво	Вибіркова дисципліна № 4
	Напрямок підготовки 027 Музеєзнавство, пам’яткознавство	
Кількість годин / кредитів 150 / 5	Освітньо-професійна програма Музеєзнавство, пам’яткознавство, культурний туризм	Рік навчання другий
		Семестр третій
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) : 24 год.
ІНДЗ : немає	Освітній рівень Магістр	Самостійна робота 96 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю залік
Мова навчання українська		Історія одягу і моди

II. Інформація про викладача

Дмитренко Алла Адамівна

Кандидатка історичних наук

Доцентка

Доцентка кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

Контактна інформація +380994872275

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. *Анотація курсу.* Дисципліна «Історія одягу і моди» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін і спрямована на оволодіння студентами знаннями про закономірності та стильові особливості розвитку історичного костюму Єгипту та Європи від Античності до початку XXI століття, особливості комплексів одягу України та вплив європейської моди на український костюм; використання набутих знань в різних формах музейної діяльності : науково-фондовій, науково-дослідній, експозиційній та ін.

Пререквізити: ОК 7 – Культурний туризм, ОК 8 – Науковий семінар: Актуальні проблеми музеології та музейної справи.

Постреквізити: ОК15 – Магістерська робота (проект).

2. *Мета і завдання навчальної дисципліни.* Метою навчальної дисципліни «Історія одягу і моди» є формування у студентів знань, умінь та навичок з питань історичного розвитку одягу та моди та використання набутих знань у різних формах музейної роботи (при атрибутуванні компонентів одягу, побудові виставок та експозицій, культурно-масовій роботі), при створенні театральних костюмів, в історичних реконструкціях та ін.

Основними завдання навчальної дисципліни є вивчення загальних особливостей

культури і мистецтва певної епохи, країни; естетичного ідеалу різних історичних епох; загального художнього стилю даної країни; стильових особливостей розвитку моди і зміни основних форм костюму; матеріалів для костюму; характерних для кожної епохи кольорних поєднань і символіки основних кольорів в різних державах у різні історичні періоди; основних компонентів костюму різних епох і країн; особливостей взуття, зачісок, головних уборів і прикрас різних епох і країн; аналіз особливостей розвитку одягу і моди в Україні.

3. Результати навчання (Компетентності).

ІК – Здатність розв'язувати складні задачі і практичні проблеми у музеєзнавстві, пам'яткознавстві, культурному туризмі при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 3 –Здатність працювати з урахуванням вітчизняного і міжнародного контексту.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 2. Здатність здійснювати музеєфікацію об'єктів історико-культурної і природної спадщини;

СК 5. Здатність розвивати соціальне усвідомлення ролі культурної спадщини;

СК 9. Здатність здійснювати наукові дослідження, у тому числі з музеєзнавчої, пам'яткознавчої та історичної проблематики;

СК 10. Здатність застосовувати наукові знання з історії у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР 3. Обґрунтовувати і створювати нові та модернізувати існуючі експозиції, виставки, екскурсійно-туристичні маршрути тощо;

ПР 6. Знати та застосовувати сучасні технології інтерпретації та актуалізації історико-культурної та природної спадщини;

ПР 11. Застосовувати набуті знання для проведення науково-дослідної роботи у професійній діяльності;

ПР 15. Аналізувати й узагальнювати історичний матеріал, оцінювати найважливіші суспільні події та явища в історичному контексті.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усьог о	Лекції	Практ / Семін	Сам. Роб.	Конс.	Форма контр олу / бали
Змістовий модуль 1. Історія одягу і моди Давнього Єгипту і європейський країн						
Тема 1. Предмет курсу «Історія одягу і моди»	5	1		4		МКР Т
Тема 2. Костюм стародавнього Єгипту	8	1	1	5	1	ДС Т МКР
Тема 3. Одяг Давньої Греції і Риму	8	1	1	5	1	ДС Т МКР
Тема 4. Одяг епохи Середньовіччя.	18	3	4	10	1	ДС Т МКР
Тема 5. Європейський костюм епохи Відродження	15	2	2	10	1	ДС Т МКР
Тема 6. Західноєвропейський	16	2	3	10	1	ДС Т

костюм XVII ст.						МКР ІРС
Тема 7. Західноєвропейський костюм XVIII ст.	16	2	3	10	1	ДС Т МКР ІРС
Тема 8. Одяг і мода XIX – початку XXI століття	17	2	4	10	1	ДС Т МКР ІРС
Разом за модулем 1	103	14	18	64	7	12
Змістовий модуль 2. Історія одягу і моди в Україні						
Тема 9. Одяг Київської Русі (IX–XIII ст.)	15	2	2	10	1	ДС Т МКР ІРС
Тема 10. Українське вбрання XIV–XVIII ст.	15	2	2	10	1	ДС Т МКР ІРС
Тема 11. Українське міське вбрання кінця XVIII – початку XX ст.	15	2	2	12	1	ДС Т ДБ МКР ІРС
Разом за модулем 2	47	6	6	32	3	12
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ (за наявності)						
Інше (вказати)						16
Всього годин / Балів	150	20	24	96	10	100

Форма контролю*: ДС дискусія, ДБ дебати, Т тести, ТР тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ робота в малих групах, МКР/КР модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу.	24
2.	Вирішення тестових завдань.	48
3.	ІРС: обрати картину європейського художника XVI–XIX ст. і проаналізувати одяг, зображений на ній (на вибір).	12
4.	ІРС: характеристика вбрання представників української інтелігенції кінця XIX – початку XX ст.: Т. Шевченка, І. Франка, Олени Пчілки, Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Михайло Лисенко, Юрій Федькович та ін.	12
	Разом	96

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента: всі студенти відвідують практичні заняття.

Студенти, що мають вільний графік відвідування занять, самостійно виконують завдання, винесені практичні заняття. Матеріал пропущених занять перевіряється шляхом індивідуальної бесіди або складання тестів.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти ознайомлюються з основними вимогами академічної доброчесності. Вони мають самостійно виконувати всі завдання, покликаючись на використані джерела.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Всі завдання мають бути виконані відповідно до розкладу навчального процесу. У випадку невчасного виконання завдань, студент може індивідуально здати матеріал певних тем, виконати індивідуальні завдання, написати модульні контрольні роботи та ін.

V. Підсумковий контроль

Оцінка за залік ставиться на основі балів, набраних за час вивчення курсу. За перший і другий змістові модулі студенти отримують по 12 балів. При цьому, на семінарських заняттях відповіді студентів оцінюються за 12-бальною системою. Набрані бали пропорційно переводяться від 0 до 12 балів. За виконання індивідуальних завдань студенти отримують 16 балів.

Якщо студент хоче підвищити рейтинг, він може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати пропущені теми, або перездати якусь тему, написати тести по темах, підготувати індивідуальні завдання).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67–74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Методичні рекомендації та публікації викладача курсу

1. Дмитренко А. А. Історія одягу і моди : програма вибіркової навчальної дисципліни підготовки магістрів галузі знань 02 «Культура і мистецтво»; спеціальності 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство», за освітньо-професійною програмою «Музеєзнавство, пам'яткознавство, культурний туризм». Луцьк, 2019. 57 с. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/13127>.
2. Дмитренко А. А. Історія одягу і моди : навч. прогр. для студ. спец. «Музейна справа і охорона пам'яток історії та культури». Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 40 с.
3. Дмитренко А. А. Історія одягу і моди : робоча прогр. для студ. спец. «Музейна справа і охорона пам'яток історії та культури». Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 20 с.
4. Дмитренко А. А. Художнє вирішення жіночих сорочок Волині (за фондами Волинського краєзнавчого музею). *Минуле і сучасне Волині та Полісся. Місто Володимир-Волинський та Побужжя у світовій та українській історії. Успенський собор в історії міста Володимира-Волинського та України*. Наук. зб. Вип. 54. Луцьк, 2015. С. 365–370.
5. Дмитренко А. А. Збірка жіночих сорочок із Любомльського і Шацького районів у фондах Волинського краєзнавчого музею. *Минуле і сучасне Волині та Полісся. Любомль і Любомльщина в українській та європейській історії*. Наук. зб. Вип. 63. Луцьк, 2017. С. 647–665.

6. Дмитренко А. Колекція жіночих сорочок з Маневиччини у фондах ВКМ. *Минуле і сучасне Волині та Полісся. Волинське Полісся та Маневиччина в європейській та українській історії*. Наук. зб. Вип. 38. Луцьк, 2011. С. 114–121.

Основна література

1. Академічна доброчесність // *Інформаційний бюлетень*. 2020. Вип. 6. URL: <https://saiup.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/Integrity-bulletin-05.pdf>.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. URL: https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf.
3. Білан М.С., Стельмащук Г.Г. Український стрій. Львів : Фенікс, 2000.
4. Блейз А. История костюма от фараона до денди. М. ОЛМА-ПРЕСС, 2001.
5. Дудникова Г.П. История костюма : Учебник. Ростов н/Д : Феникс, 2003.
6. Захаржевская Р.В. История костюма : от античности до современности. М. : РИПОЛ-Классик, 2005.
7. История костюма, составленная Наташей Будур. М. : ОЛМА-ПРЕСС, 2002.
8. Кибалова Л., Гербенова О., Ламарова М. Иллюстрированная энциклопедия моды / Перевод на русский язык И. М. Ильинской и А. А. Лосевой в 1986 г. Прага : Арттия, 1987. 608 с.
9. Козьякова М.И. История. Культура. Повседневность. Западная Европа : от античности до XX века : Учеб. пособие по культурологии для ВУЗов. М. : Весь мир, 2002.
10. Короткова М.В. Культура поведения. История костюма. М. : Владос, 2001.
11. Комиссаржевский Ф.Ф. История костюма. Минск, 1999. 496 с.
12. Костюм / Автор текста Р. Роулэнд-Уорн / Пер. с англ. В. Иванова / Гл. ред. Е. Мирская. Лондон – Нью-Йорк – М. : Слово, 1999. 64 с.
13. Мерцалова М.Н. Костюм разных времен и народов. У 4-х т. Т. 1 : до XVII в. М. : Академия Моды, 1993.
14. Мерцалова М.Н. Костюм разных времен и народов. У 4-х т. : Т. 3–4 : XVIII–XIX вв. М. : Академия Моды; СПб : Чарт Пилот, 2001.
15. Мода и стиль : современная энциклопедия / Гл. ред. В.А. Володин. М. : Аванта+, 2002. 480 с. : ил.
16. Плаксина Е.В., Михайловская Л.А., Попов В.П. История костюма : стили и направления : Уч. пособие. М. : ИРПО : Академия, 2003.
17. Сидоренко В.И. История стилей в искусстве и костюме : Уч. пособие. Ростов н/Д : Феникс, 2004.
18. Словник термінів українського одягу. URL : http://odyag.ukrsov.kiev.ua/6/-/asset_publisher/Y8ny/content/id/20829.
19. Стамеров К.К. Нариси з історії костюма. Ч. 1 : до XV ст.; Ч. 2 : XVI–XVIII ст. К. : Мистецтво, 1978. 243 с.
20. Стамеров К.К. Нариси з історії костюмів. К. : Мистецтво, 2007. 432 с.
21. Шевнюк О.Л. Історія костюма : Навч. посібн. К. : Знання, 2008. 375 с., кольор. іл.

Додаткова література

5. Апанович О. «Козацьке панство походжає». *Український світ*. 1991. № 3. С. 15–17.
6. Безвершук Ж.А. Потребности, вкусы, мода. К. : Реклама, 1987. 120 с.
7. Білан С. Князь і дружина IX–XII ст. Іконографія, стрій, типологія, художній образ. Львів : Ліга-прес, 2006.
8. Богослужіння православної церкви : Посібн. для православних дітей / Упорядн. проф. прот. П. Влодек. Луцьк : Видання Волинської Духовної семінарії, 2005.
9. Бродель Р. Матеріальна цивілізація. Т. 1. К. : Основи, 1995.
10. Бутник-Сіверський Б.С. Народні пояси XVIII – поч. XIX ст. *Народна творчість та етнографія*. 1985. № 1. С. 30–33.
11. Васіна З. Український літопис вбрання. Т. 1 : 11000 років до н. е. XIII ст. н. е. Науково-художній реконструкції. К. : Мистецтво, 2003. 448 с., іл.

12. Васіна З. Український літопис вбрання. Т. 2 : XIII – поч. XX ст. К. : Мистецтво, 2006.
13. Войченко Л.П. Історія костюма в тезах та ілюстраціях. Навч. посібн. Ужгород, 2011. 120 с.
14. Дмитриева Н.А. Загадки мира моды : Очерки о культуре моды. Д. : Сталкер, 1998. 464 с. : ил.
15. Ермилова Д.Ю. История домов моды : Учеб. пособ. М. : Академия, 2003. 288 с.
16. Замостяник І. Чоловічий одяг львівських міщан кінця XVI – першої половини XVII ст. *Народознавчі Зошити*. 2016. Вип. 4. С. 873–883.
17. Камінська Н. Костюм в Україні від епохи Київської Русі до XXI століття. Харків : Золоті сторінки, 2004. 207 с.
18. Косміна О. Іноетнічні запозичення та їх вплив на форму одягу українських міщан. *Народна творчість та етнографія*. 2005. № 5. С. 80–85.
19. Косміна О. Назви верхнього хутряного одягу X – XVIII століть (матеріали до термінологічного словника). *Народознавчі Зошити*. 2016. Вип. 4. С. 860–872.
20. Косміна О. Передумови формування символіки традиційного українського вбрання : давньоруські прикраси. *Народознавчі Зошити*. 2015. Вип. 5. С. 1144–1152.
21. Косміна О. Передумови формування символіки традиційного українського вбрання : давньоруський одяг. *Народознавчі Зошити*. 2015. Вип. 4. С. 830–840.
22. Литвинець Є.М. Народні прикраси з бісеру. *Народна творчість та етнографія*. 1986. № 6. С. 70–74.
23. Недашківська Г.Ф. Корали в народному вбранні. *Народна творчість та етнографія*. 1988. № 5. С. 56–58.
24. Ніколаєва Т. Історія українського костюма. К. : Либідь, 1996.
25. Ніколаєва Т.О. Український костюм – надія на ренесанс. К. : Дніпро, 2005.
26. Олійник М. Український чоловічий одяг у побуті міської інтелігенції в другій половині XIX – першій половині XX століття. *Народна творчість та етнографія*. 2015. № 4. С. 67–76.
27. Олійник М. Традиційний дитячий одяг українців в умовах міської культури в другій половині XIX – на початку XX століття (на прикладі Києва). *Матеріали до української етнології*. К., 2015. С. 129–140.
28. Славутич Є. Одяг козацької старшини Гетьманщини (друга половина XVII – перша третина XVIII ст.). *Спеціальні історичні дисципліни*. 2013. № 22. С. 577–602. URL : http://history.org.ua/JournALL/sid/sid_2013_22/35.pdf.
29. Славутич Є. Одяг «малоросійських» козаків: склад, походження, покрій, матеріали, функціональність, забезпечення. Друга половина XVII – перша третина XVIII ст. *Спеціальні історичні дисципліни*. 2010. № 16. С. 210–238. URL : http://resource.history.org.ua/publ/sid_2010_16_210.
30. Смолій Ю. Ткані пояси Слущкої персярні Радзивіллів. *Минуле і сучасне Волині та Полісся. Олика і Радзивілли в історії Волині та України*. Наук. зб. Вип. 18. Луцьк : МП «Пульс», 2006. С. 124–126.
31. Стельмахук Г.Г. Традиційні головні убори українців. К. : Наук. думка, 1993.
32. Стельмахук Г. Давнє вбрання на Волині : Етнографічно-мистецтвознавче дослідження. Луцьк : Волинська обл. друк., 2006.
33. Стельмахук Г. Українське народне вбрання. Львів : Апріорі, 2013.
34. Типи народних сорочок Гетьманських земель Лівобережжя (із фондової збірки Музею народної архітектури та побуту НАН України) / Г. Шафранська. *Народна творчість та етнографія*. 2006. № 1. Кольорова вклейка. С. 1–6.
35. Український народний одяг XVII – початку XIX ст. в акварелях Ю. Глоговського / Авт.-упоряд. Д. П. Кривавич, Г. Г. Стельмахук. К. : Наук. думка, 1988.
36. Федина О. Традиційний верхній одяг галицьких українців другої пол. XIX – поч. XX століть : видова, типологічна, стильова різноманітність. *Народознавчі Зошити*. 2015. Вип. 1. С. 113–120.
37. Шафранська Г. Типи народних сорочок Гетьманських земель Лівобережжя (із фондової збірки Музею народної архітектури та побуту НАН України). *Народна творчість та*

етнографія. 2006. № 1. С. 98–104.

38. Швачка Ю. Вплив східної і західної моди на одяг шляхти і міщан в Україні XVI–XVII ст. *Берегиня*. 2001. № 1. С. 26–29.
39. Щербій Г. Проблемні питання розвитку традиційного костюма українців до початку XX ст. *Минуле і сучасне Волині та Полісся : Роде наш красний*. Зб. наук. пр. Вип. 24. Луцьк : МП «Пульс», 2007. С. 101–104.

Інтернет-ресурси

5. Иллюстрированная энциклопедия моды. URL: <http://fashion.artyx.ru/>
6. Довідник української моди. <https://www.buro247.ua/fashion/encyclopedia/fashion-directory-of-ukraine.html>
7. Гардероб. URL: <https://www.casual-info.ru/moda/wardrobe/>.
8. История костюма. URL : <https://artstudiozazerkalie.jimdofree.com/история-костюма/>.
9. Энциклопедия моды. URL : <https://www.casual-info.ru/wiki/>.
10. Світ костюму. URL: <http://mir-kostuma.com>.
11. Человек в истории и культуре. URL: <http://top-antropos.com/history/>.
12. Всемирное наследие литературы, истории, живописи. URL: <http://www.nitpa.org/>.